



**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-03-08 Nr. 429-42
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. lapkričio 3 d. pareiškėjas ir draudikas sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. *Duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 002¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2022 m. gruodžio 11 d. iki 2023 m. gruodžio 10 d. buvo apdrausti pareiškėjo turtingiausi interesai, susiję su gyvenamuoju ir pagalbiniais pastatais, esančiais adresu: *Duomenys neskelbtini*.

2023 m. rugsėjo 25 d. pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą, kuriame nurodė: „2023-09-27 nuvykęs į sodą pastebėjau, kad nukirstas Elektros kabelis, jungiantis garažo pastato El. paskirstymo dėžutę su El. spinta, esančia *Duomenys neskelbtini*. Įvykis užregistruotas Policijoje, registracijos Nr. *Duomenys neskelbtini*.“

2023 m. spalio 4 d. draudiko partnerės UAB „Smart Claims“ ekspertai apžiūrėjo sugadintą turtą. Turto apžiūros metu buvo užfiksuota, kad kabelis jau suremontuotas pažeistose vietose jį sujungus movomis.

2023 m. spalio 27 d. draudikas pareiškėją informavo apie apskaičiuotą 624,79 Eur draudimo išmoką už kabelio bei pažeistos sienos remontą.

2023 m. spalio 28 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką nurodydamas, kad nesutinka su apskaičiuota draudimo išmoka, taip pat teigė, kad toks kabelio remontas buvo laikinas sprendimas. Pareiškėjas draudikui pateikė Y. Y. parengtą elektros darbų sąmatą (toliau – Sąmata) ir prašė remiantis Sąmata išmokėti 2 775 Eur išmoką už kabelio keitimą.

Gavęs pareiškėjo prašymą, draudikas papildomai kreipėsi į UAB „Smart Claims“, ši 2023 m. spalio 30 d. pateikė Atstatymo darbų ir sumos vertinimą Nr. *Duomenys neskelbtini* (toliau – Vertinimas). Vertinime nurodyta, kad tokio tipo nukirsti kabeliai gali būti technologiškai ir kokybiškai remontuojami sujungiant movomis, taip ir buvo atlikta. Vertinime taip pat nurodyta, kad pareiškėjo noras pakeisti kabelį, „atkasant technologinį vamzdyną“, nėra technologiškai pagrįstas ir laikytinas pertekliniu, o 409,17 Eur suma yra pakankama kabelio linijos remonto išlaidoms atlyginti.

Draudikas kreipėsi ir į UAB „Dogas“ su prašymu įvertinti kabelio keitimo tikslingumą, todėl 2023 m. lapkričio 9 d. UAB „Dogas“ pateikė inžinieriaus Z. Z. išvadą dėl įvadinio kabelio remonto darbų technologijos, joje nurodyta, kad kabelio sujungimo movomis remonto būdas yra galimas ir praktikoje naudojamas, toks remontas nepablogina kabelio eksploatacinių savybių. Eksperto teigimu, elektrotechninės produkcijos gamintojai tokias specializuotas movas tiekia profesionaliems kabelių montavimo ir remonto darbams atlikti.

Atsižvelgdamas į surinktą informaciją, draudikas išmokėjo pareiškėjui 624,79 Eur draudimo išmoką, atlyginančią el. kabelio remonto išlaidas (kabelį sujungiant mova) bei sienos remontą. Taip pat draudikas, siekdamas taikaus susitarimo, pareiškėjui nurodė sutinkantis atlyginti kabelio keitimo nauju išlaidas, tačiau tokiu atveju pareiškėjas turėtų pateikti dokumentus, pagrindžiančius atliktus darbus bei patirtas išlaidas.

¹ Galioja nuo 2022 m. vasario 22 d.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu, kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo ir nurodė, kad, radęs nukirstą kabelį, nusprendė laikinai suremontuoti jį sujungdamas movomis, tačiau, pareiškėjo teigimu, toks remonto būdas nėra patvarus ir saugus ilgam laikui, todėl pareiškėjas prašo draudiko išmokėti pagal pateiktą Sąmatą apskaičiuotą draudimo išmoką už kabelio keitimą – 2 775 Eur.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas, jame draudikas paaiškino, kad surinko pakankamai informacijos, patvirtinančios, jog kabelio remontas sujungiant jį movomis yra galimas ir plačiai rinkoje naudojimas, vis dėlto, nepaisydamas to, draudikas sutiko pareiškėjui atlyginti ir kabelio keitimo išlaidas, tačiau pareiškėjas turi pateikti realiai patirtų nuostolių faktą patvirtinančius dokumentus, pagal kuriuos būtų atlyginama patirta žala.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, matyti, kad šalių nesutarimas kilo dėl žalos atlyginimo tvarkos – draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal pareiškėjo pateiktą Sąmatą (nepateikus įrodymų apie atliktus darbus). Atkreiptinas dėmesys, kad tarp šalių nėra ginčo dėl draudžiamąjį įvykio fakto, t. y. draudikas sutinka atlyginti kabelio remonto išlaidas keičiant jį nauju, tačiau ginčas kyla dėl draudimo išmokos mokėjimo, t. y. ar draudikas turi išmokėti draudimo išmoką pareiškėjui nepradėjus realių kabelio keitimo darbų ir nepateikus tai patvirtinančių dokumentų.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti žalos administravimo metu nustatytas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos draudimo sutarties sąlygas draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, reikalauja pareiškėjo suderinti remonto darbų sąmatą ir realiai pradėti remonto darbus, t. y. pakeisti kabelį.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal Civilinio kodekso 6.156 straipsnio nuostatas, šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas nustato imperatyviosios teisės normos. Teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis).

Atkreiptinas dėmesys, kad šalių (draudiko ir pareiškėjo) sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas².

Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Draudėjo ir draudiko sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis.

Iš Lietuvos bankui pateiktų duomenų matyti, kad draudikas neužkerta kelio pareiškėjui atlikti kabelio keitimo darbus bei pateikti patirtų nuostolių faktą patvirtinančius dokumentus, pagal kuriuos būtų atlyginama patirta žala. Kita vertus, pareiškėjas prašo išmokėti draudimo

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012.

išmoką nepateikus dokumentų, kurie patvirtintų pareiškėjo patirtus nuostolius ir turėtas išlaidas, o žalą prašo atlyginti pagal pateiktą Sąmatą. Atsižvelgiant į tai, svarbu įvertinti Taisyklėse nustatytą žalos atlyginimo tvarką.

Taisyklių dalyje „Piniginė kompensacija“ nurodyta: „Jei nenorite atstatyti statinio ir kreipiatės dėl piniginės kompensacijos, tam būtinas Mūsų sutikimas. Tokiu atveju draudimo išmoka bus mokama iš atkuriamosios vertės atėmus sumą, atitinkančią statinio, kuriam buvo padaryta žala, nusidėvėjimą iki draudžiamąjį įvykių. Statinio fizinį nusidėvėjimą iki Draudžiamąjį įvykių nustato ekspertai įvykių Draudžiamąjam įvykiui.“ Tai reiškia, kad ginčo šalys yra susitarusios, jog žalos atlyginimas pinigine kompensacija galimas tik tuo atveju, jei draudikas su tokiu žalos atlyginimo būdu sutinka.

Taisyklių dalyje „Atstatymas“ nustatyta: „Statinio atkūrimas iki buvusios formos, kad jis galėtų atlikti savo ankstesnes funkcijas ir būtų tokios kokybės, kokia buvo iki Draudžiamąjį įvykių. Mes neatsižvelgiame į Statinio nusidėvėjimą (netaikome nusidėvėjimo) jį atstatant. Sprendimą dėl rangovo ir atstatymo būdo pasirinkimo priimame Mes. Atstatymo darbai vykdomi pagal parengtą (suderintą) sąmatą. Kol atstatymo darbai neprasisidėjo, mokėjimų vykdyti neprivalome. Atstatymo atveju Draudimo išmoką mokame pagal atliktus darbus ir už juos išrašytas bei pateiktas sąskaitas faktūras. Statinys turi būti atstatomas Draudimo vietoje. Atstatymas turi būti pradėtas per dvejus metus nuo sprendimo dėl žalos atlyginimo priėmimo.“ Tai reiškia, kad, šalys, sudarydamos draudimo sutartį, aiškiai ir nedviprasmiškai susitarė, kad jei žala yra atlyginama atstatymo būdu, draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos kol darbai neprasisidėjo, o darbai vykdomi pagal su draudiku suderintą sąmatą.

Pažymėtina, kad draudikas tiek pareiškėjui teiktuose atsakymuose, tiek Lietuvos bankui teiktame atsiliepime nurodė, kad sutinka atlyginti pareiškėjui kabelio keitimo išlaidas, apskaičiuotas pagal pateiktą Sąmatą, jei pareiškėjas realiai atliks kabelio keitimo darbus, tačiau pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui duomenų, patvirtinančių, kad kabelio keitimo darbai būtų pradėti (ar atlikti), nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Taisyklėse nustatytą žalos atlyginimo tvarką draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokos, kol darbai neprasisidėjo, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai neišmoka draudimo išmokos, pareiškėjui nepateikus duomenų apie faktinius kabelio keitimo darbus.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis